

Historia powstania

RUCH HOSPICYJNY

Ruch hospicyjny zrodził się z potrzeby odrębnego traktowania człowieka umierającego na chorobę nowotworową. Jest to ruch społeczny oparty na zasadach wolontariatu, jednoczący ludzi pragnących pomóc terminalnie chorym i ich rodzinom.

Ruch hospicyjny programuje i realizuje opiekę hospicyjną dla chorego i jego rodziny, zajmując się także rodzinami osieroconymi odznacza się odpowiednią formacją duchową opartą na wartościach chrześcijańskich dba o formację organizując dni skupienia, rekolekcje i święta hospicyjne jest sprzeciwem wobec szerzącej się eutanazji stale uwrażliwia społeczeństwo na problemy związane ze śmiercią działa poprzez autonomiczne, samodzielne pod względem prawnym i finansowym jednostki organizacyjne odznaczające się różnorodnością w działaniu i organizacji współpracuje z wydziałami zdrowia i pomocy społecznej, krajowymi i zagranicznymi instytucjami o podobnym zakresie działania pozyskuje środki finansowe potrzebne do realizacji zadań hospicyjnych.

HISTORIA POWSTANIA

Ruch hospicyjny w Polsce miał swój początek w parafii Kościoła Arka Pana w Nowej Hucie. Idea opieki hospicyjnej została przeniesiona do Polski z Londynu w połowie lat siedemdziesiątych. Animator Zespołu Synodalnego red. Halina Bortowska, przebywając w Anglii miała sposobność poznać założycielkę światowego ruchu hospicyjnego dr Cicely Saunders oraz być wolontariuszem w Hospicjum św. Krzysztofa w Londynie. Wróciwszy do kraju przekazała swoje wrażenia członkom Zespołu Synodalnego Kościoła Arki Pana, powodując że Zespół wraz z Ks. Józefem Gorzelanym jednogłośnie i jednomyślnie podjął propozycję podjęcia starań o utworzenie w Nowej Hucie domu - Hospicjum. Członkowie Zespołu rozpoczęli równocześnie składanie drobnych ofiar, wdowich groszy, na jego budowę. Równocześnie została wyłoniona spośród członków Zespołu grupa wolontariuszy posługujących, za zgodą dr Kownackiego, chorem na oddziale zakaźnym szpitala im. S.Żeromskiego. Nieśli oni pomoc chorym, również umierającym na choroby nowotworowe również w domach pacjentów i domach opieki społecznej, opierając opiekę na zasadach ośrodka pielęgniarstwa domowego, powołanego do życia w 1957 przez Hannę Chrzanowską. Członkowie Zespołu uważali, że obcowanie z chorymi i służenie im to najszlachetniejsza szkoła dla odczytania sensu swego istnienia, i każdego doznawanego cierpienia. Uczy wielkiej wrażliwości na ból i na wszelakie potrzeby drugiego człowieka. Pozwala praktykować „miłość, czynne miłosierdzie i stosować skuteczne współczucie.

W zamiarze rozpoczęcia opieki hospicyjnej w Krakowie i wybudowania domu umocniła Zespół dr C.Saunders, która w 1978 roku będąc w Polsce odwiedziła Gdańsk, Warszawę, Kraków i Zespół w Nowej Hucie.

W 1981 roku powołano w Krakowie pierwsze w Polsce stowarzyszenie hospicyjne - Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”;

W 1983 r. w Gdańsku z inicjatywy Ks. Eugeniusza Dutkiewicza SAC, który spotkał się z dr Cicely Saunders podczas Jej pobytu w Polsce, oraz prof. Joanny Muszkowskiej - Penson powstaje Hospicjum Pallotinum, którego zasady opiekowania się chorym zawierają się w sformułowaniu: „Assistentia Palliativa et Pastoralis” - połączenie opieki medycznej (lecniczo pielęgnacyjnej) z towarzyszeniem duchowym. W Hospicjum Pallotinum zostały wypracowane zasady zespołowej, domowej, hospicyjnej opieki. Zaczęto wyraźnie artykułować, że opieka hospicyjna jest nie tylko leczeniem objawów choroby nowotworowej, ale przede wszystkim towarzyszeniem choremu i jego rodzinie na drodze cierpienia, którą wspólnie przechodzą. „... Istotę opieki hospicyjnej stanowi praca zespołu, który składa się z lekarzy, pielęgniarek, duchownych i osób zawodów pozamedycznych. Przebiega ona na trzech płaszczyznach: pracy zespołu przy chorym, współpracy z rodziną chorego, ścisłej współpracy w zespole hospicyjnym. ...”

W 1985 r. powstaje w Poznaniu Hospicjum św.Jana Kantego z inicjatywy pracowników służby zdrowia i współdziałanie Ks. Ryszarda Mikołajczaka, jako odpowiedź na dziesiątki konkretnych sytuacji bycia przy ludziach nieuleczalnie chorych. W swoim modelu przyjmuje następujące zasady: pomoc medyczna, pielęgnacyjna, psychiczna i duchowa niesiona jest choremu i rodzinie w jego domu, chorymi opiekują się zespół złożony z lekarzy, pielęgniarek i wolontariuszy różnych zawodów, w Hospicjum pracuje ksiądz – duszpasterz, który służy pomocą duchową choremu i jego rodzinie, jak również otacza opieką

duchową poszczególne osoby pracujące w Hospicjum i dba o rozwój postaw i więzi wewnątrz grupy hospicyjnej

W drugiej połowie lat osiemdziesiątych powstają hospicja w Białymstoku, Elblągu, Gdyni, Katowicach, Lublinie, Radomiu, Szczecinie, Toruniu (św. U.Ledóchowskiej), Warszawie (Warszawskie Hospicjum Społeczne, Stowarzyszenie Hospicjum Domowe), Wrocławiu (św.Weroniki), Zielonej Górze.

Pierwsze Hospicja powstawały przy kościołach i zgromadzeniach zakonnych. Następne mają już różny charakter: kościelny i świecki. Ruch hospicyjny od 1987 r., nadal jest Polsce bardzo prężny. Co roku przybywają nowe zespoły.

W 1991 roku z inicjatywy Ks. Eugeniusza Dutkiewicza SAC zostaje powołane stowarzyszenie Ogólnopolskie Forum Ruchu Hospicyjnego, które zostało zarejestrowane 29 października 1992 roku w sądzie wojewódzkim w Gdańsku.

Ogólnopolskie Forum Ruchu Hospicyjnego zgodnie z wolą założycieli miało na celu doskonalenie i propagowanie idei hospicyjnej poprzez:

- 1.pogłębianie współpracy między ośrodkami hospicyjnymi
- 2.wymianę doświadczeń w pracy hospicyjnej
- 3.organizowanie ogólnopolskich zjazdów, sesji naukowych, szkoleniowych i informacyjnych
- 4.łączność ze światowym ruchem hospicyjnym
- 5.wspólne reagowanie publikacji na temat opieki hospicyjnej
- 6.współpracę z innymi ośrodkami medycznymi, edukacyjnymi i religijnymi.

Pierwsze wybory do Zarządu OFRH odbyły się w dniu 24 października 1993 r. na zebraniu w Gdańsku, w którym uczestniczyły 74 osoby z 27 ośrodków hospicyjnych. Na Zjeździe OFRH w Krakowie w 2006 roku Walne Zebranie powierzyło Zarządowi zadanie doprowadzenia do powstania w miejsce OFRH, które było stowarzyszeniem osób fizycznych, związku stowarzyszeń. Związek stowarzyszeń Forum Hospicjów Polskich został powołany 26 maja 2007 roku w Krakowie, a zarejestrowany 26 października 2007 i jest kontynuatorem realizacji celów OFRH.

Lata dziewięćdziesiąte to rozwój profesjonalnej opieki paliatywnej. Uchwalenie przez Sejm w 1991 r. ustawy o zakładach opieki zdrowotnej pozwala stowarzyszeniom świeckim i kościelnym powoływać swoje zakłady zdrowotne. Ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (1997r.) daje możliwość pozyskania środków od Państwa na opiekę hospicyjną.

Pierwsi lekarze w 2003 r. uzyskali tytuł specjalisty z medycyny paliatywnej. W akademiach medycznych są prowadzone wykłady i seminaria z medycyny paliatywnej. Ale nadal najważniejsze jest samarytańskie pochylenie się i zadbanie o spełnienie wszelkich potrzeb człowiekowi opuszczającemu nasz świat. To zrozumienie potrzeb pozwala odsunąć myśl o tym, że nie jestem już potrzebny nikomu i prośbę o eutanazję.

Obecnie w Polsce działa w tym 130 non – profitowych stowarzyszeń i fundacji hospicyjnych świeckich i kościelnych. Od kilku lat ok. 85% Hospicjów non – profitowych zatrudnia pracowników, a ok. 15% opiekuje się nadal chorymi wyłącznie na zasadzie wolontariatu.